

KOHTUJURISTI ETTEPANEK

CHRISTINE STIX-HACKL

esitatud 22. juunil 2006¹

I. Sissejuhatus

1. Komisjon palub liikmesriigi kohustuste rikkumise hagiga Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Iirimaa on üldsuse täieliku ja tõhusa osalemise teatavates keskkonnamõju hindamistes seadnud sõltuvusse eelnevast osalemistasu maksmisest, siis on ta rikkunud kohustusi, mis tulenevad nõukogu 27. juuni 1985. aasta direktiivi 85/337/EMÜ teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta,² mida on muudetud nõukogu 3. märtsi 1997. aasta direktiiviga 97/11/EÜ³ (edaspidi „keskkonnamõju hindamise direktiiv“), artiklitest 6 ja 8.⁴

konsulteerimismenetluses kehtestanud Iirimaa. Kuigi käesolevas kohtuasjas tuleb uurida väidetavat liikmesriigi kohustuste rikkumist, mis puudutab konkreetselt keskkonnamõju hindamise direktiivi, on siiski tegemist üldisema küsimusega selle kohta, mil määral on liikmesriikidel lubatud kehtestada haldustasusid siseriikliku haldusmenetluse raames, mis toimub ühenduse õigusnormide alusel või ühenduse õigusnorme rakendades.

II. Õiguslik raamistik

2. Keskkonnamõju hindamise direktiiv ei sätesta sõnaselgelt sellist haldustasu, nagu selle on käesoleval juhul keskkonnamõju hindamise raames üldsuse osalemise eest

A. Keskkonnamõju hindamise direktiiv

¹ — Algselt: saksa.

² — EÜT L 175, lk 40; ELT eriväljaanne 15/01, lk 248.

³ — Direktiiv, millega muudetakse direktiivi 85/337/EMÜ teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (EÜT L 73, lk 5; ELT eriväljaanne 15/03, lk 151).

⁴ — Nõnda — pisut ebatäpselt — nimetab seda oma hagi komisjon, tehniliselt on tegemist pigem haldusloivu või haldustasuga.

3. Keskkonnamõju hindamise direktiiv näeb ette, et enne teatavate tööde või muude loodust mõjutavate toimingute tegemist tuleb teostada keskkonnamõju hindamine.

4. Keskkonnamõju hindamise direktiivi — täpsustada teabe saamise kohad, artikkel 6 sätestab:

„1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et asutustele, kes on oma teatavate keskkonnaülesannete tõttu tulevikus tööga tõenäoliselt seotud, antakse võimalus avaldada oma arvamust töö kavandaja esitatud teabe ja teostusloa taotluse kohta. Selleks määravad liikmesriigid asutused, kellele tuleb nõu pidada kas üldiselt või olukorrah kohaselt. Artikli 5 kohaselt kogutud teave edastatakse kõnealustele asutustele. Nõupidamise üksikasjaliku korra kehtestavad liikmesriigid.

— täpsustada üldsuse teavitamise viisid (näiteks müürilehtede kasutamine teatavas ümbruskonnas, avaldamine kohalikes ajalehtedes, näituste korraldamine kavade, jooniste, tabelite, graafikute, näidiste väljapanemiseks),

— kindlaks määrata üldsuse konsulteerimise viisi (näiteks kirjalikud esildised, avalik küsitlus),

2. Liikmesriigid tagavad, et kõik teostusloa taotlused ja kogu artikli 5 kohaselt kogutud teave avalikustatakse aegsasti, et asjaomasel üldsusel oleks võimalus väljendada oma arvamust enne teostusloa andmist.

— kindlaks määrata asjakohased tähtajad menetluse eri etappideks, et tagada otsuse vastuvõtmine mõistliku aja jooksul.”

3. Liikmesriigid määravad kindlaks sellise teabe ja konsulteerimise üksikasjaliku korra ning võivad asjaomaste projektide või kohade konkreetsete omaduste tõttu:

5. Artiklis 8 on ette nähtud:

— kindlaks määrata asjaomase üldsuse,

„Teostusloa menetlemisel tuleb arvesse võtta nõupidamise tulemusi ja artiklite 5–7 kohaselt kogutud teavet.”

B. Vaidlusalust haldustasu puudutavad siseriiklikud õigusnormid

arvamuste eest. Käesoleva kohtuasja asjaolude toimumise ajal oli keskkonnaministri kehtestatud asjaomane haldustasu 20 eurot.

6. Iiri planeerimisõiguse kohaselt võib elanikelt planeerimismenetluse käigus ning planeerimismenetlusega seotud kaebuste raames esitatud märkuste ja taotluste eest nõuda tasu kahel tasandil, nimelt ühelt poolt kohalike planeerimisasutuste menetluses ja teiselt poolt apellatsioonikoja menetluses. Asjaomased haldustasud puudutavad kõiki planeerimismenetlusi, sealhulgas keskkonnamõju hindamise menetlusi. Haldustasu suurus ei sõltu projekti ega esitatud taotluste mahust. Haldustasu tuleb pealegi maksta vaid üks kord, nii et samas menetluses täiendavate märkuste ja/või taotluste esitamise eest täiendavat tasu ei nõuta.

7. Vaidlusaluse haldustasu õiguslik alus on Planning and Development Act 2000 (planeerimis- ja arendusseadus, edaspidi „PDA”).

9. PDA artikli 144 kohaselt võib apellatsioonikoda (An Bord Pleanála) keskkonnaministri heakskiidul kehtestada haldustasu märkuste ja arvamuste esitamise eest planeerimismenetlusega seotud apellatsioonimenetluses. Käesoleva kohtuasja asjaolude toimumise ajal oli kõnealune haldustasu komisjoni andmetel 45 eurot.

10. Teatavad riigiasutused ja organisatsioonid on PDA kohaselt asjaomase tasu maksimisest mõlemal tasandil vabastatud. Piirkondlike omavalitsuste ja riigiasutuste kõrval kuuluvad viidatud maksuvabastuse alla ka teatavad institutsioonid, kellel on planeeringuga seoses erihuvud, näiteks Fáilte Ireland, An Taisce ja keskkonnakaitseamet.

8. PDA artikkel 33 näeb muu hulgas ette, et keskkonnaminister kehtestab määrusega haldustasu, mida elanikud peavad maksuma kohalikele planeerimisasutustele planeerimismenetluse käigus esitatud märkuste ja

11. Komisjonile 2000. aastal saadetud kahe kaebuse põhjal palus komisjon 29. augusti

III. Asjaolud ja menetlus

2000. aasta kirjaga esitada Iirimaa ametiasutustel oma seisukoht PDA kohta, mis ei olnud tollal veel jõustunud, eeskätt PDA nende sätete kohta, mille kohaselt pidid üldsuse hulka kuuluvad huvitatud isikud maksma planeerimismenetluses osalemise eeltingimusena haldustasu.

12. Iirimaa ametiasutuste esimese vastuse peale edastas komisjon Iirimaale 23. oktoobril 2001 märgukirja, milles nõudis selgitusi selle kohta, et Iiri planeerimisõigus seab keskkonnamõju hindamise direktiiviga ette nähtud õiguste kasutamise sõltuvusse osalemistasu maksmisest.

13. Iirimaa ametiasutused vastasid 7. märtsi 2002. aasta kirjaga, et nende hinnangul ei ole tasu kehtestamine PDA alusel keskkonnamõju hindamise direktiiviga vastuolus. Muu hulgas märkisid Iiri ametiasutused, et direktiivi kohaselt peavad liikmesriigid kehtestama üldsusega konsulteerimise üksikasjaliku korra ja et kõnealune tasu ei takista üldsuse kaasamist.

14. Komisjon saatis 23. jaanuaril 2003 Iirimaale põhjendatud arvamuse, milles rõhutas

etteheidet, et Iirimaa on vaidlusaluse haldustasu kehtestamisega rikkunud keskkonnamõju hindamise direktiivi artikleid 6 ja 8.

15. Iirimaa ametiasutused eitasid 16. mai 2003. aasta vastuses taas haldustasu kehtestamise vastuolu keskkonnamõju hindamise direktiiviga ja selgitasid muu hulgas, et tasu on proportsionaalne ja vajalik, et katta Iiri planeerimisõiguse alusel üldsusega konsulteerimisega kaasnevaid kulusid.

16. Oma seisukohale kindlaks jäädes esitas komisjon 29. aprillil 2005 Iirimaa vastu EÜ artikli 226 alusel hagi, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 17. mail 2005.

IV. Hagi hindamine

A. Poolte peamised argumendid

17. *Komisjon* leiab, et Iiri õigusakt, mille kohaselt üldsuse hulka kuuluvad huvitatud

isikud peavad maksma keskkonnamõju hindamise direktiivis ette nähtud konsulteerimismenetlusel osalemise eest tasu, on keskkonnamõju hindamise direktiivi artikliga 6 vastuolus peamiselt neljal põhjusel.

lik projekti keskkonnamõju asjakohaselt hinnata.

18. Esiteks väidab komisjon, et ükski direktiivi sätte ei luba sõnaselgelt niisuguse tasu kehtestamist. Seevastu näiteks direktiivi 90/313/EMÜ, mis käsitleb vaba juurdepääsu keskkonnateabele⁵, (edaspidi „direktiiv 90/313”) artikkel 5 näeb sõnaselgelt ette, et liikmesriigid võivad kehtestada teabe andmise eest võetava tasu. Keskkonnamõju hindamise direktiivi kohaselt oleks vaidlusalusega samasugune tasu õigustatud ainult siis, kui see on objektiivsetel põhjustel vajalik ja proportsionaalne. Lisaks sellele ei nõua ükski teine liikmesriik konsulteerimisel osalemise eest haldustasu.

19. Teiseks märgib komisjon, et vaidlusaluse tasu kogumine on vastuolus keskkonnamõju hindamise direktiivi eesmärgiga, mille kohaselt tuleb keskkonnamõju hindamise jaoks asjakohane teave hankida erinevatest allikatest, sealhulgas üldsuselt. Tasu võib mõjutada üldsust otsustusmenetluses osalemisest loobuma, mistõttu ei ole ametiasutustel võima-

20. Kolmandaks väidab komisjon, et keskkonnamõju hindamise direktiivi artikli 6 sõnastus ei võimalda laia tõlgendust, mida toetab Iirimaa. Komisjoni hinnangul ei saa tasu kehtestamist pidada osaks direktiivi artikli 6 lõikes 3 ette nähtud üldsusega konsulteerimise „üksikasjalikust korrast”, mille kehtestavad liikmesriigid, sest liikmesriikide pädevusse kuulub vaid see, mis on artikli 6 lõike 2 alusel konsulteerimise kasuliku mõju saavutamiseks põhjendatult vajalik. Sellise tõlgenduse poolt räägib ka EÜ artikli 174 lõikes 2 sätestatud „saastaja maksab” põhimõte, kuna vastasel korral kantaks tellija keskkonda mõjutavatest projektidest tulenevad kulud üle üldsusele või keskkonnamõjust puudutatud isikutele.

21. Neljandaks märgib komisjon, et vaidlusaluse tasu kehtestamine piirab või võib piirata üldsusele artikli 6 lõikega 2 ette nähtud õiguste kasutamist. Tasu võib piirata eelkõige sotsiaalabi saajate võimalusi, sest kohalike planeerimisasutuste ja apellatsioonikoja menetluses osalemise eest nõutav 65 euro suurune kumulatiivne tasu moodustab 50% nimetatud isikute nädalasest sissetulekust.

⁵ — Nõukogu 7. juuni 1990. aasta direktiiv 90/313/EMÜ (EÜT L 158, lk 56; ELT eriväljaanne 15/01, lk 402).

22. Direktiivi artikli 8 väidetav rikkumine tuleneb komisjoni arvates direktiivi artikli 6 rikkumisest. Iirimaa ei taga sellega nimelt, et lubade andmise menetluses arvestataks nende üldsuse hulka kuuluvate isikute arvamusega, kes haldustasu ei maksnud.

Iirimaal tegelikult kogutud haldustasuga. Haldustasu suuruse osas ei pea Iirimaa õigeks võtta võrdluse aluseks sotsiaalabi saajate sissetulek. Selle asemel tuleks lähtuda keskmisest kuusissetulekust Iirimaal. Igal juhul on vaidlusalused tasud mõistlikud, mitte liiga kõrged ega piiravad. Need peavad osaliselt katma märkimisväärsed kulusid, mis tekivad seoses üldsuse õiguste parandamisega PDA alusel.

23. *Iirimaa* vaidleb vastu kõigile komisjoni argumentidele.

24. Asjaolust, et direktiiv ei näe sellist tasu nagu vaidlusalune sõnaselgelt ette, ei saa siiski järeldada, et liikmesriikidel pole õigust seda kehtestada. Õeldu järeldub ka subsidiaarsuse põhimõttest ja liikmesriikidele direktiivide ülevõtmisel EÜ artikli 249 alusel antud kaalutlusruumist ning direktiivi artikli 6 lõikes 3 sätestatud liikmesriikide pädevusest. Asjaolu, et teised liikmesriigid ei ole tasu kehtestanud, ei tähenda, et tasu kehtestamine oleks direktiiviga vastuolus.

26. Iirimaa leiab, et direktiivi 90/313 alusel ei saa teha järeldusi keskkonnamõju hindamise direktiivi kohta. Vaidlusalused sätted on kooskõlas nii tõhususe kui ka võrdväärsuse põhimõttega.

B. Õiguslik hinnang

25. Komisjoni soovitatud „õigustatuse kontrollimiseks” puudub direktiivis igasugune alus. Seda, kas tasu kahjustab direktiivi artikli 6 lõikega 2 antud õigust avaldada oma arvamust, tuleb hinnata ainult seoses

27. Komisjoniga ei saa minu arvates nõustuda kõigepealt selles osas, et liikmesriik võib kehtestada haldustasu ainult siis, kui see on direktiivis sõnaselgelt ette nähtud.

28. Komisjoni väide sisaldab endas eeldust, et liikmesriik võib tegutseda ainult siis, kui ühenduse õigus on seda lubanud. Õigem on seevastu lähtuda põhimõttest, mille kohaselt on liikmesriigile reeglina lubatud kõik, mis ei ole ühenduse õigusega keelatud, ehk liikmesriigil on seadusandlik pädevus ja tegutsemisvabadus, kui liikmesriigi tegevus ei ole ühenduse õigusega vastuolus. See on kooskõlas ka EÜ artiklis 5 sätestatud piiratud volituste andmise põhimõttega, mille kohaselt ühendusel ei ole üldist ega ainupädevust, vaid ühendus toimib asutamislepinguga talle antud volituste piires, olles selles ulatuses oma tegevusega siduv liikmesriikidele.

29. Iirimaa hinnangul ei saa asjaolust, et keskkonnamõju hindamise direktiivis puudub säte artikli 6 lõikes 2 ette nähtud üldsuse kaasamisega seotud haldustasu kehtestamise kohta, automaatselt järeldada, et selliste tasude kehtestamine liikmesriikides on keelatud.

30. Tuleb meenutada, et kooskõlas ühenduse aluseks olevate üldpõhimõtetega, mis reguleerivad ühenduse ja liikmesriikide suhteid, peavad liikmesriigid vastavalt EÜ artiklile 10 tagama oma territooriumil ühenduse õigusaktide rakendamise. Kui ühenduse

õigus, sealhulgas selle üldpõhimõtted, ei sisalda vastavaid ühiseid sätteid, toimivad liikmesriikide ametiasutused ühenduse õigusakte rakendades vastavalt siseriikliku õiguse menetlus- ja materiaalõigusnormidele.⁶

31. Tuginemine sellistele õigusnormidele nagu käesolevas kohtuasjas arutluse all olevad liri planeerimisõiguse normid, millega kehtestatakse haldustasu üldsuse osalemise eest konsulteerimismenetluses, on võimalik juhul või pigem üksnes juhul, kui asjaomase siseriikliku õigusnormi kohaldamine ei mõjuta ühenduse õiguse, sealhulgas selle üldpõhimõtete ulatust ega tõhusust.⁷

32. Käesolev kohtuasi puudutab eelkõige kooskõla keskkonnamõju hindamise direktiiviga. Iirimaa rõhutas, et kuigi EÜ artikliga 249 on liikmesriikidele jäetud valikuvabadus direktiivi rakendamiseks võetavate meetmete ja vahendite osas, on iga selle adressaadiks olev liikmesriik kohustatud võtma siseriik-

6 — Vt mh 25. märtsi 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-480/00, C-481/00, C-482/00, C-484/00, C-489/00, C-490/00, C-491/00, C-497/00, C-498/00 ja C-499/00: Azienda Agricola Ettore Ribaldi jt (EKL 2004, lk I-2943, punkt 42); 23. novembri 1995. aasta otsus kohtuasjas C-285/93: Dominikanerinnen-Kloster Altenhohe-nau (EKL 1995, lk I-4069, punkt 26) ja 13.aprilli 2000. aasta otsus kohtuasjas C-292/97: Karlsson jt (EKL 2000, lk I-2737, punkt 27).

7 — Vt mh 9. oktoobri 2001. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-80/99, C-81/99 ja C-82/99: Flemmer (EKL 2001, lk I-7211, punkt 55); 6. mai 1982. aasta otsus liidetud kohtuasjades 146/81, 192/81 ja 193/81: Bay Wa jt (EKL 1982, lk 1503, punkt 29) ja 21. septembri 1983. aasta otsus liidetud kohtuasjades 205/82–215/82: Deutsche Milch-kontor GmbH jt (EKL 1983, lk 2633, punktid 17 ja 22).

liku õiguse raames kõik vajalikud meetmed, et tagada nimetatud direktiivi täielik õigusmõju vastavalt selles sätestatud eesmärkidele.⁸

33. Järgnevalt tuleb seega uurida, kas keskkonnamõju hindamise raames kehtestatud haldustasu üldsuse osalemise eest konsulteerimismenetluses on vastuolus direktiivist — selle sõnastuse, konteksti ja eesmärgi⁹ alusel — tulenevate sätete ja direktiivi kasuliku mõjuga.

34. Seoses komisjoni viitega direktiivile 90/313 tuleb esiteks märkida, et tõsiasi, et mingi muu direktiivi kohaselt on tasu kehtestamine lubatud, ei saa minu arvates tuletada üldist eeldust, et ühenduse seadusandja lubab tasusid kehtestada üksnes siis, kui ta on selle sõnaselgelt ette näinud. Igal juhul ei saa seetõttu vastupidi väita, et sellised tasud on käesoleva asja esemeks oleva keskkonnamõju hindamise direktiivi alusel keelatud.

8 — Mh 10. aprilli 1984. aasta otsus kohtuasjas C-14/83: Von Colson ja Kamann (EKL 1984, lk 1891, punkt 26) ja 7. mai 2002. aasta otsus kohtuasjas C-478/99: komisjon vs. Rootsi (EKL 2002, lk I-4147, punkt 15).

9 — Vt mh 24. oktoobri 1996. aasta otsus kohtuasjas C-72/95: Kraaijeveld (EKL 1996, lk I-5403, punkt 28).

35. Mis puudutab komisjoni soovitatud „õigustatuse kontrollimist“, mille kohaselt peab tasu kehtestamine olema proportsionaalne ja vajalik objektiivsetel põhjustel nagu hea haldus, siis tuleb koos liirimaaga viidata sellele, et erinevalt põhivabadusi puudutavatest asutamislepingu sätetest ei sisalda sellist erandit ei direktiiv ega EÜ artikkel 249.

36. Komisjon märkis veel, et haldustasu kehtestamine on vastuolus direktiivi artikli 6 lõike 2 eesmärgiga, mille kohaselt tuleb anda üldsusele võimalus osaleda keskkonnamõju hindamise raames toimuvast konsultatsioonimenetluses ja pakkuda pädevatele asutustele keskkonnamõju hindamisel asjakohast teavet, ning piirab nimetatud sätte kasulikkumõju.

37. Vastavalt direktiivi artikli 5 lõikele 3 koosmõjus direktiivi põhjendusega 6 tuleb taotletava projekti keskkonnamõju hindamisel lähtuda eelkõige arendaja esitatud asjakohasest teabest. Seda teavet võivad vastavalt nimetatud põhjendusele „täiendada kõnealuse projektiga võimalikult seotud asutused ja isikud“.

38. Direktiivi artikli 6 lõike 2 kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et kõik teostusloa taotlused ja kogu kogutud teave avalikustatakse aegsasti, et „asjaomasel üldsusel oleks võimalus väljendada oma arvamust enne teostusloa andmist”.

39. Eeltoodust ei saa minu arvates järeldada *igaihe piiramatut* õigust oma arvamuse avaldamiseks. See tuleneb Iirimaa väitel eelkõige liikmesriikidele direktiivi artikli 6 lõikes 3 sõnaselgelt antud õigusest määrata kindlaks konsulteerimise üksikasjalik kord, mis lõpptulemusena piirab konsulteerimise ulatust.

40. Nii võivad liikmesriigid artikli 6 lõikes 3 loetletud võimaluste kohaselt, mis ei ole ammendavad, kindlaks määrata asjaomase üldsuse ja üldsusega konsulteerimise viisi, kusjuures viimane võib toimuda koguni avaliku küsitluse vormis. Lisaks sellele võib konsulteerimismenetlust ajaliselt piirata.

41. Eeltoodut silmas pidades tuleb tõdeda, et haldustasu kehtestamine kui eeltingimus

üldsuse osalemiseks konsulteerimismenetluses, see tähendab asjaomases liikmesriigis oma kirjaliku arvamuse avaldamiseks, seab küll üldsusega konsulteerimise sõltuvusse konkreetsest tingimusest või piirab seda, kuid see piirang ei ole *per se* direktiiviga vastuolus.

42. Siiski piiravad ka ühenduse õiguse üldpõhimõtted,¹⁰ sealhulgas eelkõige tõhususe ja võrdväärsuse põhimõtte liikmesriikide kaalutlusruumi direktiivi rakendamisel. Viidatud põhimõtete kohaselt, mida Euroopa Kohus on järginud nii siseriiklike kohtute menetluste puhul kui ka seoses haldusmenetlusega,¹¹ ei tohi siseriiklikus õiguses ette nähtud menetlus- ja materiaaloiguslikud tingimused muuta ühenduse õiguse sätete rakendamist praktiliselt võimatuks või ülemäära keeruliseks ning siseriikliku õiguse kohaldamine ei tohi olla diskrimineeriv võrreldes samalaadsete menetlustega, mis puudutavad üksnes siseriiklikku õigust.¹²

10 — Vt eespool punkt 30.

11 — Vt nende põhimõtete kohaldamise kohta siseriikliku maksu kehtestamist puudutavate vaidlustega seotud haldusmenetluses nt 3. veebruari 2000. aasta otsus kohtuasjas C-228/98: Charalampos Dounias (EKL 2000, lk I-577, punktid 62–67); ühenduse maksude ja põllumajandusmaksude kehtestamise kohta asjaomase liikmesriigi õiguskorras sätestatud tingimuste ja eelduste kohaselt vt 27. märtsi 1980. aasta otsus liidetud kohtuasjades 66/79, 127/79 ja 128/79: Salumi (EKL 1980, lk 1237, punktid 17–20); siseriiklike ametiasutuste poolt alusetult makstud abi tagasinõudmise korral kohaldatavate sätete kohta vt eespool 7. joonealuses märkuses viidatud otsus liidetud kohtuasjades 205/82–215/82, punkt 15 jj.

12 — Mh eespool 7. joonealuses märkuses viidatud otsus liidetud kohtuasjades 205/82–215/82, punkt 19; 16. juuli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-298/96: Ölmühle Hamburg ja Schmidt Söhne (EKL 1998, lk I-4767, punkt 24); 24. septembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-255/00: Grundig Italiana (EKL 2002, lk I-8003, punkt 33) ja 7. jaanuari 2004. aasta otsus kohtuasjas C-201/02: Delena Wells (EKL 2004, lk I-723, punkt 70).

43. Esiteks tuleb tõhususe põhimõtte kohaselt uurida, kas vaidlusalune haldustasu võib muuta keskkonnamõju hindamise raames toimivas konsulteerimismenetluses osalemise üldsuse jaoks ülemäära keeruliseks või koguni praktiliselt võimatuks. Loomulikult ei saa sellele küsimusele vastata abstraktselt, vaid vastus sõltub asjaomaste haldustasude konkreetsest suuruselt.

võtta keskmist kuusissetulekut Iirimaa, olgugi et ka see ei anna täielikku selgust. Kokkuvõttes näib olevat õige Iirimaa seisukoht, et 20 või 45 eurot on üldjuhul jõukohane summa. Siinkohal tuleb veel lisada, et kohtuasja materjalidest ja Iirimaa märkustest on näha, et kõnealune summa jääb mitmesuguste teiste seoses haldusmenetlustega Iirimaa tavapäraselt makstavate tasude ja lõivude piiridesse.

44. Käesoleval juhul on tasu märkuste esitamise eest kohalike planeerimisasutuste menetluste puhul 20 eurot ja planeerimisega seotud apellatsioonimenetluse puhul 45 eurot. Mõlemad pooled on õigustatult lähtunud sellest, et asjaomaste tasude kaaluks või (piirav) mõju sõltub konsulteerimismenetluses osalemisest huvitatud isikute puhul sellest, kas tasu maksmine on nende isikute käsutuses olevaid vahendeid (see tähendab eelkõige nende sissetulekut) arvesse võttes lihtne või keeruline. Pooled ei ole paraku ühel meelel aluseks võetava hindamiskriteeriumi osas.

46. Nagu ma eespool juba märkisin, tuleb lõpuks arvesse võtta seda, et kõnealune direktiiv ei kohusta liikmesriike tagama igaühe tingimusteta ja piiranguteta ärakuulamist, vaid andma täpsemalt määratlemata „üldsusele” võimaluse tõhusaks konsulteerimiseks.

47. Eeltoodut arvesse võttes leian, et konkreetse suurusega vaidlusalused haldustasud ei muuda üldsuse osalemist konsulteerimises praktiliselt võimatuks ega ülemäära keeruliseks.

45. Mis puudutab komisjoni poolt näitena toodud sotsiaalabi saajate nädalast sissetulekut, siis on tegemist sama äärmusliku võrdlusega nagu seda oleks ka kõige suurema sissetulekuga isikute keskmine aastasissetulek. Mõistlikum on minu meelest arvesse

48. Teise põhimõtte, nimelt võrdväärsuse põhimõtte kohta tuleb sedastada, et Iirimaa

väitel, mida komisjon ei vaidlustanud, on Irimaal tavapärane nõuda üldsuselt vaidlustaluseid haldustasusid planeerimismenetluse käigus esitatud märkuste eest ja seega ei puuduta need üksnes keskkonnamõju hindamise direktiivis ette nähtud keskkonnamõju hindamise menetlust. Selles osas ei reguleeri Iiri planeerimisõigus üldsusega konsulteerimist direktiivi artikli 6 lõike 2 tähenduses ebasoodsamalt kui analoogilistes siseriiklikes menetlustes ning seega on see võrdväarsuse põhimõttega kooskõlas.

49. Komisjon vaidlustas oma hagiavalduses vaidlustaluste haldustasude kooskõla ühenduse õigusnormidega esiteks üldiselt, teiseks nende konkreetse suuruse osas ja lõpuks kolmandaks ka seetõttu, et PDA kohaselt määrab kõnealuste haldustasude suuruse pädev minister või apellatsioonikoda, kusjuures nende pädevust ei ole piiratud ega täpsemalt määratletud.

50. Viidatud väide puudutab ilmselt õiguskindluse põhimõtet, mida liikmesriigid peavad direktiivi ülevõtmisel samuti järgima. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb

direktiivi sätteid üle võtta vaieldamatult siduvatena ning sellise täpsuse, üksikasjalikkuse ja selgusega, mis on vajalik õiguskindluse täielikuks tagamiseks.¹³

51. Euroopa Kohtu praktikast tuleneb ühtlasi, et selleks ei ole ilmtingimata vajalikud teatavad seadusandlikud toimingud. Õiguskindluse põhimõtte järgimisel võib olla piisav üldisem õiguslik raamistik, kui siseriiklik haldus tagab tegelikkuses direktiivi täies ulatuses kohaldamise ja juhul, kui direktiivi asjassepuutuva sätte eesmärk on isikutele teatud õiguste andmine, peab sellest tulenev õiguslik olukord olema piisavalt täpne ja selge ning isikutel, kellele see on suunatud, peab olema võimalus oma õigustega tutvuda.¹⁴

52. Väljakujunenud kohtupraktikast nähtub eelkõige — ja seda peab ilmselt silmas ka komisjon —, et pelka halduspraktikat, mis on muudetav haldusasutuse suva alusel ja mida

13 — Mh 20. juuni 2002. aasta otsus kohtuasjas C-313/99: Gerard Mulligan (EKL 2002, lk I-5719, punktid 46 ja 47) ja 17. mai 2001. aasta otsus kohtuasjas C-159/99: komisjon vs. Itaalia (EKL 2001, lk I-4007, punkt 32).

14 — Vt selle kohta eeskätt 26. juuni 2003. aasta otsus kohtuasjas C-233/00: komisjon vs. Prantsusmaa (EKL 2003, lk I-6625, punkt 76) ja seal viidatud kohtupraktika.

ei ole piisavalt avalikustatud, ei saa pidada ühenduse õigusest tulenevate kohustuste nõuetekohaseks täitmiseks, kuna asjaomased õigussubjektid jäetakse ebaselgusesse seoses nende õiguste ja kohustustega valdkonnas, mida reguleerib ühenduse õigus.¹⁵

54. Seetõttu tuleb sedastada, et Iirimaa PDA alusel kehtestatud vaidlusalused haldustasud on õiguskindluse nõuete täitmiseks määratud piisava siduvuse ja täpsusega.

55. Eeltoodust tulenevalt olen seisukohal, et keskkonnamõju hindamise direktiivi artikli 6 ja sellega seoses ka artikli 8 rikkumise etteheide on põhjendamatu.

53. Siiski ei leia ma, et viisi, kuidas vaidlusalused haldustasud Iiri õiguskorras määratakse, nimelt asjaomase ministri määrusega või apellatsioonikoja poolt pädeva ministri heakskiidul, saaks hinnata kui „pelka halduspraktikat“ eelviidatud kohtupraktika tähenduses. Selles osas on nimelt ka Euroopa Kohus juba kinnitanud, et pelk asjaolu, et ühenduse õiguses ette nähtud meetmete võtmise pädevus on siseriikliku õigusaktiga üle kantud liikmesriigi ametiasutusele või näiteks ministrile, ei too kaasa õiguskindluse põhimõtte rikkumist. Sellisel viisil meetme võtmine ei tähenda tingimata, et meede ei ole siduv või õiguskindluse nõuete täitmiseks vajalikul määral konkreetne, täpne ja selge.¹⁶

56. Seega tuleb komisjoni hagi jätta rahuldamata.

V. Kohtukulud

57. Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna Iirimaa on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja komisjon on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista komisjonilt.

15 — Vt selles tähenduses eeskätt 24. märtsi 1994. aasta otsus kohtuasjas C-80/92: komisjon vs. Belgia (EKL 1994, lk I-1019, punkt 20) ja 26. oktoobri 1995. aasta otsus kohtuasjas C-151/94: komisjon vs. Luksemburg (EKL 1995, lk I-3685, punkt 18).

16 — Vt eespool 13. joonealuses märkuses viidatud otsus kohtuasjas C-313/99, punkt 50.

VI. Ettepanek

58. Esitatud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku otsustada järgmiselt:

- jätta hagi rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja Euroopa Ühenduste Komisjonilt.